

ועל ידי שלמה¹ ועל ידי בני קרח –

And through שלמה and through the sons of קרח

OVERVIEW

The דוד mentions ten people who were coauthors of תהלים together with דוד, namely; אדם, מלכי צדק, אברהם, משה, הימן, ידותון, אסף,² ושלשה בני קרח³. In some text גירסאות justifies both תוספות. שלמה is included among the ten and in others not.

לפי הספרים דגרסי שלמה⁴ צריך לומר דאסף הוה משלשה בני קרח והוא אביאסף⁵ –

According to those texts, which include שלמה (in the ten); it will be necessary to say that אסף was one of the three sons of קרח and אסף is the same as אביאסף.

ולספרים דלא גרסי שלמה לא הוי אסף אביאסף אלא אסף היה מן הלויים המשוררים⁶ –

However according to the text that do not include שלמה as one of the ten, we will assume that אסף is not אביאסף (the son of קרח),⁷ but rather אסף was one of the לויים that sang (by the קרבנות).

asks: תוספות

ואם תאמר ולהנהו דלא גרסי ליה אמאי לא חשיב ליה –

And if you will say; and according to those who do not list שלמה, why indeed did they not include him -

הא כתיב (תהלים עב') לשלמה אלהים משפטיך וגומר –

For it is written לשלמה אלהים משפטיך (which presumably translates to) – a psalm by שלמה; Hashem your justice, etc. we see that שלמה did compose a psalm, so why is he not included?!

answers: תוספות

ויש לומר דדוד אמרו והתפלל על שלמה –

And one can say; that דוד said this psalm and he was praying regarding שלמה,

¹ וע"י שלמה does not appear in our texts.

² אסף (לאסף) תהלים in פרקים There are twelve.

³ אסיר, אלקנה, בני קרח (לבני קרח) תהלים that were composed by the. There are eleven פרקים. ואביאסף (שמות [וארא] ו, כד).

⁴ If we include שלמה and retain אסף, there will be eleven composers not ten.

⁵ We will need to delete אסף (as separate from שלמה בני קרח) from the list of ten, and assume that אסף is the same person as אביאסף, namely one of the שלמה בני קרח. אסף composed twelve פרקים on his own and eleven more together with his brothers אסיר ואלקנה.

⁶ See אסף בן ברכיה where דברי הימים-א ו, כד.

⁷ For then he will be mentioned twice (once as אסף and once as שלמה בני קרח), so there will only be nine.

⁸ פסוק א.

so the translation would be a psalm for (the benefit of) שלמה, not a psalm by שלמה -

(שלמה by דוד (and not by מזמור offers proof that this תוספות

תדע דכתיב בסוף המזמור⁹ כלו תפלות דוד –

You know that this is so, for at the end of this מזמור it is written, ‘the prayers of דוד have concluded’; proving that this מזמור was said by דוד.

תוספות asks:

ואם תאמר לספרים דגרסי שלמה הכתיב כלו תפלות דוד¹⁰ –

And if you will say; according to the text that include שלמה, but it says כלו – שלמה; indicating that this מזמור was said by דוד not by שלמה –

תוספות answers; indeed this מזמור was said by שלמה:

ויש לומר לפי שסיימו דוד –

And one can say; the reason it says כלו תפלות דוד, because דוד concluded this מזמור.

תוספות replies to an anticipated difficulty if we are not גורס שלמה:

והא דכתיב נמי¹¹ שיר המעלות לשלמה דוד כמו כן אמרו דכל חמש עשרה מעלות דוד אמרן –

And also concerning that which is written לשלמה שיר המעלות, there is no difficulty, for indeed דוד also said that מזמור as well,¹² for דוד said all the fifteen שיר המעלות.¹³

תוספות now cites a third גירסא:

ויש ספרים דקא חשיב אברהם ואיתן האזרחי¹⁴ –

And there are texts that mention אברהם and איתן האזרחי (among the ten that contributed to תהלים) -

וגריס לקמן¹⁵ דקא חשיב אברהם וקא חשיב איתן והאמר רב איתן האזרחי הוא אברהם¹⁶ –

And they are later, גורס ‘how is it that he mentions אברהם and mentions איתן, but רב said that איתן האזרחי is אברהם?!’

⁹ פסוק כ'.

¹⁰ See ‘Thinking it over’.

¹¹ תהלים קכז, א.

¹² There too שלמה will mean on behalf of שלמה.

¹³ See סוכה נג, א.

¹⁴ According to this גירסא we will need to say that אביאסף is אסף (one of the sons of קרח) and שלמה לשלמה means for שלמה (and not by שלמה), for otherwise there would be more than ten.

¹⁵ The גמרא shortly asks, why does he not mention איתן האזרחי [as one of the contributors to תהלים (see פט)]. The גמרא answered that אברהם is איתן האזרחי. However how do we explain the גמרא if we are איתן האזרחי?

¹⁶ This is derived (according to all גירסאות from a גזירה שוה of איתן האזרחי (from the לשון of מזרח) and the פסוק (in מי העיר ממזרח) regarding אברהם which states ממזרח (ישעיה מא, ב).

ומשני איתן האזרחי דקא חשיב הכא יעקב¹⁷ –

And the answers (according to this גירסא) that איתן האזרחי, which he mentions here is יעקב (not אברהם).

asks:

וקשה להאי גירסא דמנא לן דדוד כתב ספרו על ידי אברהם –

And there is a difficulty according to this גירסא, for how do we know that דוד wrote his ספר תהלים through אברהם -

כיון דאיתן האזרחי לאו היינו אברהם:

Since איתן האזרחי is not אברהם (but יעקב), and (seemingly) there is no other מזמור than can be attributed to אברהם (besides האזרחי).

SUMMARY

All agree that these nine contributed to תהלים namely; אדם, מלכי צדק, אברהם, משה, אביאסף (who is not from בני קרח); those who mention שלמה consider אסף as אביאסף (one of the בני קרח); those who include איתן האזרחי (do not include שלמה or אסף), but need to explain why we include אברהם.

THINKING IT OVER

asks according to those that include שלמה (based on מזמור עב), there is a difficulty since that מזמור concludes with 'וגו' ¹⁸. כלו תפלות דוד וגו'. Seemingly they can maintain that שלמה is included (not necessarily because of מזמור עב), but rather because of שיר המעלות לשלמה (מזמור קכז).

¹⁷ The here is from the פסוק regarding יעקב (in לב, לב, in) that with ויזרח לו השמש with איתן האזרחי.

¹⁸ See footnote # 10.